

Pekka Suvanto

*11.4.1924 †30.3.2014

Suomalaisen Tiedekatemian jäsen, Helsingin yliopiston yleisen historian emeritusprofessori Pekka Suvanto syntyi 11. huhtikuuta 1924 Akaassa ja kuoli 30. maaliskuuta 2014 Helsingissä. Pekka Suvanto kävi koulunsa Toijalan yhteiskoulussa, jossa hänen rovasti-isänsä toimi rehtorina. Pekka Suvanto kasvoi kristillisessä kulttuurikodissa, mutta hänen nuoruuttaan varjosti sota. Abituriendi Pekka Suvanto joutui jatkosotaan, Syvärin rintamalle lokakuussa 1942. Hänet julistettiin ylioppilaaksi juhanuksena 1943, kuten monet muut hänen ikätoverinsa. Lääkintäaliupseerina hän joutui kokemaan sodan kauheudet. Sodan päätyttyä hänet määrättiin reserviupseerikouluun, mutta tämä kurssi päättyi pian liittoutuneiden valvontakomission määräyksestä. Sodan jälkeen Pekka Suvanto aloitti historian yliopisto-opinnot legendaarisen professorin Arvi Korhosen johdolla, joka innosti sodasta palaavia sotilaita opiskelemaan maailmanhistorian suuria kysymyksiä. Arvi Korhonen ohjasi oppilaitaan valitsemaan aiheensa keskeisistä kansainvälisistä tapahtumista ja ilmiöistä, mikä hänen mielestään oli edellytys suomalaisten tutkijoiden pääsyyllä kansainväliseen tiedeyhteisöön.

Opiskeluaikanaan Pekka Suvanto toimi aktiivisesti sekä historian opiskelijoiden ai-nejärjestössä Kronoksessa, jonka perustajiin hän kuului ja jossa hän toimi puheenjohtajana, että osakunnassa osallistuen muun muassa kotiseuturetkiin. Kiinnostusta kotipaikkakunnan historiaan osoittaa Pekka Suvannon yhdessä veljensä Seppo Suvannon kanssa kirjoittama Akaan historia, joka ilmestyi vuonna 1954.

Pekka Suvanto valmistui filosofian maisteriksi vuonna 1950, minkä jälkeen hän toimi sekä tutkijana että historianopettajana. Opettajan ura historian vanhempana lehtorina alkoi Viherlaakson yhteiskoulussa vuonna 1954 ja kesti muutaman keskeytyksin seitsemäntoista vuotta.

Vuosina 1965–1968 ja 1970–1973 Suvanto toimi Tampereen yliopiston yleisen historian vt. professorina. Vuonna 1971 Suvanto nimitettiin Helsingin yliopiston yleisen historian apulaisprofessoriksi ja vuonna 1982 Helsingin yliopiston yleisen historian professoriksi, mistä virasta hän jäi eläkkeelle 1987. Suomalaisen Tiedekatemian jäseneksi hänet kutsuttiin vuonna 1979.

Suvannon väitöskirja aiheesta *Wallenstein und seine Anhänger am Wiener Hof*

zur Zeit des zweiten Generalats 1631-1634 (Studia Historica) tarkastettiin vuonna 1963. Tähän aihepiiriin Suvanto oli tutustunut jo tehdessään pro gradu -tutkielmaa. Väitöskirjassaan Suvanto käsitteli 30-vuotisen sodan keisarillisen joukkojen ylipäällikön Albrecht von Wallensteinin suhdetta tukijoihinsa ja kannattajiinsa ja näiden toimintaa Wienissä, mikä avasi uuden näkökulman laajaan Wallenstein-tutkimukseen. Vuonna 1979 ilmestyi Suvannon tutkimus *Die Deutsche Politik Oxenstiernas und Wallenstein* (Studia Historica), jossa hän käsiteli Ruotsin valtakunnan kansleri, sotapäällikkö Axel Oxenstiernan tavoitteita ja käsityksiä Wallensteinista. Näillä tutkimuksillaan Pekka Suvannosta tuli kansainvälisesti merkittävä 30-vuotisen sodan historian asiantuntija. Väitöskirja avasi tien yliopistoon.

Pekka Suvanto oli laaja-alainen niin opetuksessa kuin tutkimuksessa. Yliopisto-opettajana Suvanto oli innostava. Suvanto oli avoin uusille kokeiluille. Historiantutkimuksen teoreettiset ja metodiset kysymykset kiinnostivat häntä. Hän oli yksi kirjoittajista ja toimittajista teoksessa *Historiankirjoituksen historia* (Gaudeamus 1983).

1980-luvulla hän siirtyi tutkimuksissaan diplomatian ja kansainvälisten suhteiden tutkimuksen historiasta aatehistorian pariin. Marxin ja Engelsin käsityksiä väkivaltaisista konflikteista käsittelevä teos *Marx und Engels zum Problem des gewalt-samen Konflikts* (Studia Historica) ilmestyi 1985. Teoksen kirjoittamiseen vaikutti 1970-luvun aatteellinen kuohunta. Tässä työssä Suvanto toi esiin sen, että Karl Marxin ja Friedrich Engelsin ajatteluun vaikuttivat ratkaisevasti historialliset muuttuvat tilanteet. 1980-luvulla Suvanto osallistui myös *Mongoleja vai germaaneja?: Rotuteorioiden suomalaiset* -projektiin ja teoksen toimittamiseen.

Vuonna 1994 Suvanto julkaisi kattavan tutkimuksen poliittisen konservatismien historiasta *Konservatismi Ranskan vallankumouksesta 1990-luvulle* (Suomen Historiallinen Seura 1994). Teos ilmestyi vuonna 1997 englanninkielisenä nimellä *Conservatism from the French Revolution to the 1990s* (St Martin's Press 1997). Tässä tutkimuksessa Suvanto vertaili konservatismia Suomessa, Ruotsissa, Englannissa, Ranskassa, Saksassa ja Yhdysvalloissa. Teoksessaan Suvanto pystyi osoittamaan, miten konservatismi on monimuotoinen ja vaikeasti määriteltävä asia. Suvannon mukaan konservatismi ei missään ole ollut pelkkää taantumusta ja edistyksen jarrua, vaan sillä on ollut tärkeä, eteenpäin vievä rooli länsimaaisessa modernisaatiokehityksessä.

Suvannon viimeiseksi teokseksi jäi vuonna 2002 ilmestynyt *Mariankatu viisi ja seitsemän: taloutta, kulttuuria, politiikkaa ja rakennustaidetta*. Vuotta myöhemmin Kirjataiteen komitea valitsi tämän teoksen vuoden kauneimmaksi kirjaksi, perusteluna kerrottiin: "Sen muotoilussa kirjataiteen kaikki osat yhdistyvät palkitsijoiden mielestä esimerkillisesti. Teos kuvaa kruununhakalaisen pihapiirin historiaa".

Pekka Suvanto toteutti yliopiston kolmatta tehtävää. Hän oli yhteiskunnallinen keskustelija ja vaikuttaja yhteiskunnan eri sektoreilla. Jo Toijalassa asuessaan hän oli osallistunut kunnallispolitiikkaan. Paneutuminen väitöskirjaan pakotti hänet kuitenkin jättämään politiikan. 1960- ja 1970-luvuilla Suvanto vaikutti Henkisen maanpuolustuksen suunnittelukunnassa toimien ensin jäsenenä, myöhemmin puheenjohtajana. Pekka Suvannon vaikutuskanavana oli yli kymmenen vuotta Alfred Kordelinin säätiö, sen kansansivistystoimikunnan puheenjohtajuus.

Erityisen kiinnostunut Suvanto oli historian ja yhteiskuntatieteiden suhteesta.

Hän toimi Taloudellisen kasvatuksen komitean puheenjohtajana vuosina 1966–1967. Hänen aktiivisuutensa vaikutti siihen, että yhteiskuntaopin opetus liitettiin osaksi peruskoulun ja lukion historian opetusta. Professuurissaankin Suvanto ei unohtanut historianopettajien kenttää ja kehitti historianopetusta myös koulutasolla. 1980-luvulla hän osallistui lukion propedeuttisen kurssin suunnitteluun ja toteuttamiseen, tuloksena yhteisjulkaisu *Historiantutki-*

muksen perusteet: lukion propedeuttinen kurssi. Pekka Suvanto teki pitkän päivätyön myös ylioppilastutkintolautakunnassa. Häntä on kuvattu sovittelijaksi, joka ymmärsi ottaa myös vastapuolen näkökohdat huomioon.

Pekka Suvanto palkittiin Suomen Leijonan ritarikunnan komentajamerkillä ja Puolustusvoimien kultaisella ansiomerkillä. Myös lehdistö palkitsi hänet kunniamitalillaan.

Marjatta Hietala

Pekka Suvanto In memoriam

Pekka Suvanto, emeritus professor of general history at the University of Helsinki and member of the Finnish Academy of Science and Letters, was born in Toijala (now Akaa) on 11th April 1924 and died in Helsinki on 30th March 2014. He did his schooling at Toijala Coeducational School, where his father, who was a priest, was headmaster. He grew up in a cultured Christian home, but his youth was overshadowed by the war, so that during his last year at school, in 1942, he was drafted into the army and fought at the front in the Svir sector in October 1942. Like many of his contemporaries he was unable to take the matriculation examinations but was declared to have matriculated as of midsummer 1943. As an officer in the Medical Corps he experienced all the horrors of war, and when it was over he was sent for training as an officer in the reserves, but the course was soon disbanded on the orders of the Allied Control Commission. After the war he began his studies in history at the University of Helsinki under the legendary

Professor Arvi Korhonen, who encouraged many soldiers returning from the war to study the burning issues of world history, crucial international events and phenomena that he regarded as holding the key to participation in the international academic community as far as Finnish scholars were concerned.

While a student, Pekka Suvanto was active in the history students' organization, Kronos, of which he was a founder member and at one stage chairman, and also in his provincial student association, so that he took part in some of its home district excursions. One manifestation of his interest in this activity was the book on the history of Akaa that he wrote together with his brother Seppo Suvanto in 1954.

Having taken his master's degree in 1950, Pekka Suvanto devoted himself to research and to his career as a history teacher, which began as a senior teacher at the Vihherlaakso Coeducational School in 1954 and, with a few interruptions, lasted seventeen years.

In 1965-1968 and 1970-1973 he was acting professor of general history at the University of Tampere, and finally, in 1971, he was appointed associate professor of general history at the University of Helsinki, progressing to a full professorship in 1982, the position from which he retired in 1987. He became a member of the Finnish Academy of Science and Letters in 1979.

Suvanto defended his doctoral thesis, *Wallenstein und seine Anhänger am Wiener Hof zur Zeit des zweiten Generalats 1631-1634* (Studia Historica), in 1963, having first approached the topic in his master's degree dissertation. The thesis dealt with the commander-in-chief of the imperial troops in the Thirty Years War, Albrecht von Wallenstein, his relations with his supporters and allies and their activities in Vienna, thus opening up an entirely new perspective on Wallenstein, who had already been studied extensively. Later, in 1979, Suvanto published a further study, *Die Deutsche Politik Oxenstiernas und Wallenstein* (Studia Historica), in which he discussed the aims and aspirations of the Swedish chancellor of state and military commander Axel Oxenstierna and his opinions of Wallenstein. These works between them gave Suvanto an international status as an expert on the history of the Thirty Years War, and it was the doctoral thesis that opened his way into the university world once more.

Pekka Suvanto had a broad command of his subject both as a teacher and in his research, and was a source of inspiration to his university students. He was also open to new experimentation and was interested in theoretical and methodological issues. When the methodological volume *Historiankirjoituksen historia* (The History of Historiography; Gaudeamus 1983) was published he was one of the contributors and editors.

In the 1980s he shifted the focus of his research from the history of diplomacy and international relations towards the history of ideas, leading to the publication in 1985 of his *Marx und Engels zum Problem des gewaltsamen Konflikts* (Studia Historica). This work had clearly been influenced by the ideological debates of the 1970s, and Suvanto was anxious to point out that the thinking of Karl Marx and Friedrich Engels had been influenced to a decisive extent by the historical changes in the political situation in their day. Suvanto also took part in the project entitled *Mongoleja vai Germaaneja?* (Are we Mongols or Germans?: Finns amidst the racial theories) in the 1980s and helped with the editing of the resulting publication.

In 1994 Suvanto published a comprehensive account of the history of political conservatism, *Konservatismi Ranskan valankumouksesta 1990-luvulle* (Finnish Historical Society 1994), which was also published in English: *Conservatism from the French Revolution to the 1990s* (St Martin's Press 1997). This was a comparison of conservatism in Finland, Sweden, Britain, France, Germany and the United States in which Suvanto succeeded in demonstrating just what a complicated phenomenon conservatism is and how difficult it is to define. He maintained that it has never been purely reactionary anywhere, nor has it been devoted to hindering progress, but rather it has played an important role in carrying western modernization forward.

Suvanto's last work was his *Mariankatu viisi ja seitsemän: taloutta, kulttuuria, politiikkaa ja rakennustaidetta* (Numbers Five and Seven in Mariankatu: Economics, Culture, Politics and Architecture), published in 2002 and chosen a year later by the Finnish Book Art Committee as the "Most Beautiful Finnish Book of the Year". The dedication ran, "The book recounts the history of

one block in the Kruununhaka district of Helsinki and in the judges' opinion is designed in such a way that it combines all the components of the art of book publishing in an exemplary manner."

Pekka Suvanto also played his part in fulfilling the third purpose of a university: he was eager to discuss and influence matters of common interest in various sectors of society. He was already involved in local politics while he was still living in Toijala, but had to give these activities up when concentrating on his doctoral thesis. In the 1960s and 1970s he was involved in the Planning Committee for National Psychological Defence, first as a member and later as its chairman, and for more than ten years he was influential in the Alfred Kordelin Foundation, where he was chairman of its Public Education Committee.

Suvanto was especially interested in the relation between history and the social sciences, and it was his active role as chairman of the Committee for Economic Education

in 1966-1967 that led to the inclusion of sociology in the history syllabus at both the comprehensive school and upper secondary school level. Later, when occupying the professorship, he continued to show an interest in the development of the teaching of history in schools and took part in the planning and implementation of a more thorough introduction to the subject, as laid out in the joint publication *Historiantutkimuksen perusteet: lukion propaedeuttinen kurssi* (Principles of the Study of History: a Propaedeutic Course for Upper Secondary Schools). He similarly served on the Student Matriculation Examinations Board for a long period of time. He has been described as a conciliatory participant in committee work who was always prepared to give due consideration to other people's views.

Pekka Suvanto was awarded the medal of a Commander of the Order of the Lion of Finland, the Gold Medal of the Finnish Defence Forces and a medal of honour from the Finnish press.

Obituary by Marjatta Hietala